

Ny udenlandsk Literatur.

Émile de Laveleye: Lettres d'Italie. (1878—79). Bruxelles, libr. europ. C. Muquardt. 1880. (394 S.)

Forf. sætter den italienske Nationaløkonomi meget højt; næst den tyske sætter han mest Pris paa den italienske. Man gjenfinder i Italien de tyske kathedersocialistiske Ideer, — kun udtrykte i et smukkere Sprog. Denne Brydning mellem den germanske og den romanske Aand, der afspejler sig i den italienske Nationaløkonomi, har særligt tiltalt den belgiske Forfatter, der selv staar midt imellem de to Nationaliteter. Han tog til Italien, ikke for Naturens eller Kunstens Skyld, men for at gjøre personligt Bekjendtskab med Forfatterne til de italienske nationaløkonomiske Værker. Vi finde derfor i hans Breve, — der oprindeligt fremkom i «la Revue de Belgique», — ikke Naturbeskrivelser, men en Mængde interessante Smaanotitser om Luzzatti, Peruzzi, Minghetti, Forti, Mancini, Pierantoni og mange andre Forfattere; fremdeles om Italiens økonomiske, politiske og religiøse Forhold; om Undervisnings- og Universitetsforhold, overhovedet om mange sociale Forhold. Alt skrevet let og hurtigt. Den Tale «om de ny Retninger i Nationaløkonomien», som han holdt ved det Festmaal, de italienske Nationaløkonomer havde arrangeret til hans Ære, findes aftrykt S. 262—71. — S. 10 læse vi: «Hvilken besynderlig Modsigelse! Evropa klager over Overproduktion, og over Halvdelen af Befolkningen har ikke det Nødvendige. Hvoraf kommer det? Skulde Grunden ikke være den, at de ubegrænsede Kræfter, hvorover vi raade,

Ny udenlandsk Literatur.

Émile de Laveleye: Lettres d'Italie. (1878—79). Bruxelles, libr. europ. C. Muquardt. 1880. (394 S.)

Forf. sætter den italienske Nationaløkonomi meget højt; næst den tyske sætter han mest Pris paa den italienske. Man gjenfinder i Italien de tyske kathedersocialistiske Ideer, — kun udtrykte i et smukkere Sprog. Denne Brydning mellem den germanske og den romanske Aand, der afspejler sig i den italienske Nationaløkonomi, har særligt tiltalt den belgiske Forfatter, der selv staar midt imellem de to Nationaliteter. Han tog til Italien, ikke for Naturens eller Kunstens Skyld, men for at gjøre personligt Bekjendtskab med Forfatterne til de italienske nationaløkonomiske Værker. Vi finde derfor i hans Breve, — der oprindeligt fremkom i «la Revue de Belgique», — ikke Naturbeskrivelser, men en Mængde interessante Smaanotitser om Luzzatti, Peruzzi, Minghetti, Forti, Mancini, Pierantoni og mange andre Forfattere; fremdeles om Italiens økonomiske, politiske og religiøse Forhold; om Undervisnings- og Universitetsforhold, overhovedet om mange sociale Forhold. Alt skrevet let og hurtigt. Den Tale «om de ny Retninger i Nationaløkonomien», som han holdt ved det Festmaal, de italienske Nationaløkonomer havde arrangeret til hans Ære, findes aftrykt S. 262—71. — S. 10 læse vi: «Hvilken besynderlig Modsigelse! Evropa klager over Overproduktion, og over Halvdelen af Befolkningen har ikke det Nødvendige. Hvoraf kommer det? Skulde Grunden ikke være den, at de ubegrænsede Kræfter, hvorover vi raade,

i altfor høj Grad anvendes til at frembringe unyttige Ting, en naturlig Følge af Uligheden!» Gjentagne Gange kommer han tilbage til denne Tanke; saaledes S. 198 fg.: «M. Magliani, Finansministeren, viser os sit Ministerium, et rigtigt Billede af den bureaukratiske, papirbemalende Centralisation. Det er en ganske ny Bygning, som har kostet 11 Millioner. Det er ikke dyrt; thi det er en af de største Bygninger i Evropa. 3500 Assistentter og Skrivere sidder allerede deroppe og kradser paa Papiret, og man venter en Forstærkning af 1500, der foreløbig ere i Florens. En hel Hærskare af Kontorbetjente og en Syndflod af Skriverier. Det gamle Regimes formalistiske Slendrian har man bevaret, og man har føjet alle en centraliseret Stats Indvikletheder til. Til den mindste Sag hører der tyve eller tredive Aktstykker og ligesaa mange Underskrifter. Hvem vil dog være mægtig nok til at gjøre hele dette Maskineri og alle disse Formaliteter lidt simplere? — Bygningen er et sandt Palads. Det er Italienernes traditionelle Bygningsmaade. Uhyre Trapper, endeløse Gange, Stukatur og Frescomalerier, og en Masse overflødig Plads. Ministrene beholde deres private Lejligheder; i Ministerialbygningen har de kun Modtagelsessalon'er. Det er nødvendigt; — men hvorfor al den Pragt, Fløjelstæpper, forgyldte Møbler, Silkebetræk? Er det ikke en pinlig Modsætning til Folkets Fattigdom? En streng Tarvelighed (som i de wienske og berlinske Ministerialbygninger) vilde være mere paa sin Plads. Kan en Minister sætte sig paa en af disse pragtfulde Sofaer uden at føle Samvittighedsnag, naar han tænker paa, hvad denne Sofa har kostet, saa meget at en hel Familie har maattet undvære Brød? Kun Detailler, vil man svare; hvad Rolle spiller de Millioner som dette Møblement har kostet? Ja kun en enkelt Ting, — men den er karakteristisk! Gjennemgaa Budgettet! Allfor letsindigt voterer Parlamentet unyttige Udgifter, der kræve ny Skatter. Frederik II gik med hullede Knapper paa sine slidte Frakker; saadan en Økonomi trænger man til her. En god Patriot burde ikke i Italien votere en eneste Øre, der ikke var aldeles nødvendig. . . . Nok et Exempel paa en uundskyldelig Ødselhed: Man arrangerer en Indsamling for at rejse Viktor Emanuel et Mindesmærke. Omtrent

en Million er kommet ind. Det Bedste vilde være at bygge en Skole, der bar Navnet paa Italiens første Konge. Vil man have et mere personligt Minde, kunde man oprejse en smuk Rytterstatue. Nej, Gud bevare's! Man vil have en Triumfbue til 12 Millioner, der dog, hvordan man saa bærer sig ad, kun vil gjøre en larvelig Virkning ved Siden af Titus's, Septimus Severus's og Constantins. Og medens man saadan ødsler med Pengene, lider Folket Sult. Ingen synes her at forstaa, at Økonomi er nødvendig. Men Ødselhed er jo forøvrigt en almindelig evropæisk Sygdom. Letheden ved at faa Laan vil ødelægge Byerne og Staterne. Det er saa prægligt med alle disse Forskjønelser! Skatyderen skal betale; han faar snøre Maven sammen, hvis han ikke foretrækker at dø af Sult. De bestandige Skatteforhøjelser vil aabenbart bane Vejen for Socialismen eller snarere ligefrem virkeliggjøre den; thi de ødelægge tilsidst Ejendommen, idet de fortære Indtægten.»

A. P.
